

Het verschil in leefwijze is ook vroeger al opgevallen. Men kende in het zand ingegraven en op rotsen vastgehechte soorten. Sommige daarvan houden zich door middel van byssusdraden vast, zoals de mossel en de pinna. Men meende echter dat deze dieren zich naar believen kunnen losmaken, verplaatsen en weer vasthechten. Een zogenaamde vrijwillige verankering in tegenstelling tot b.v. de kokerworm.

Ook de voortplanting had enige honderden jaren geleden vele geheimen. Wel was bekend, dat er soorten zijn met exemplaren van gescheiden geslacht en soorten die hermafrodiet zijn. Bij het hermafroditisme onderscheidde men weer verschillende vormen. Eén daarvan heeft een zodanige ligging van de geslachtsorganen, dat wanneer het ene dier het andere bevrucht, dit omgekeerd niet gelijktijdig mogelijk is. Het dier dat de mannelijke functie vervult, kan zelf alleen worden bevrucht door een derde exemplaar. Om die reden zou men dikwijls grote aantallen dieren op elkaar aantreffen. Vermoedelijk wordt hier onder meer bedoeld op het muiltje - *Crepidula fornicata* (L.), welke soort in werkelijkheid protandrisch hermafrodiet is. hetgeen betekent dat het dier zijn geslachtsleven als man begint en na alle mogelijke overgangen als vrouw eindigt.

Het zal u niet verwonderen, dat er nog vele andere punten zijn op te noemen, waarover wij ons nu misschien wat glimlachend zullen verwonderen. Maar bedenkt u dan wel met welke primitieve hulpmiddelen men toen moest werken. Bovendien zelfs nu is er nog zo heel veel onbekend. Desondanks bestaat voor ons de mogelijkheid een veelheid van literatuur te raadplegen en contact te hebben met anderen, die zich aan dezelfde hobby wijden waar ook ter wereld. In dat licht kunnen wij slechts bewondering hebben voor hetgeen men vroeger tot stand heeft weten te brengen. Tevens doet het ons beseffen in een hoeveel voordeliger positie wij ons bevinden ten opzichte van onze voorvaderen. Moge de Vita eraan meewerken deze voorsprong steeds verder te vergroten.

LITERATUUR

- ANKER, Jean en DAHL, Svend. 1944. Leven en wetenschap, 3000 jaren biologie. W. J. Thieme & Cie, Zutphen.
BALLINTIJS, G. 1944. Rumphius, de blinde ziener van Ambon. W. de Haan, Utrecht.
CAMERON, Roderick. 1961. Shells, pleasures and treasures. Weidenfeld and Nicolson, Londen.
DANCE, S. Peter. 1966. Shell collecting. Faber & Faber Ltd., Londen.
SCHIERBEEK, Dr. A. 1940. Schouwburg der dieren. De Hofstad, Den Haag.
TAYLOR, G. Rattray. 1963. Het wondere leven, de beeldende geschiedenis der biologie. W. Gaade, Den Haag.
YVERDON, Félice. 1771. Encyclopedie: coquillages et coquilles.

HOE VERZAMELT U SCHELLEN?

Is het u louter om de grote verzameling begonnen of wilt u door uw verzamelwijze een speciaal doel bereiken? Deze vraag wordt nog al eens door bezoekers van ons schelpenmuseum gesteld. En begrijpelijk wanneer de bezoeker geconfronteerd wordt met vitrines en laden vol met schellen. Dan vertel ik meestal hoe het allemaal

begonnen is. Hoe we in onze jonge jaren begonnen zijn met het verzamelen van nederlandse mariene schelpen en hoe we getracht hebben deze collectie zo compleet mogelijk te krijgen. Kunnen we naast het verzamelen van de lege schelpen en slakkenhuizen ook nog gegevens verzamelen omtrent de levenswijze van het dier, zijn geografische verspreiding e.d. dan krijgt het verzamelen van nederlandse schelpen ineens het karakter van een malacologische studie van een bepaald fauna-gebied.

Een soortgelijke collectie kunt u natuurlijk ook opzetten van zoetwater- of landmollusken.

Naast mijn nederlandse collectie groeide in de loop der jaren ook een verzameling van schelpen en horens van tropische zeeën. Ik geloof dat niemand — ook de niet-verzamelaar — ontkomt aan de indrukwekkende schoonheid, die deze creaties van simpele weekdieren tentoonspreiden. Daarom is het zo heerlijk al deze wonderre bouwsels te mogen exposeren. Voor hem of haar die nog geen verzamelaar is betekent het zien van zo veel imponerende vormen- en kleurrijkdom een ontdekking, een belevenis en heel vaak de stap over de drempel om ook aan schelpenverzamelen te beginnen. Aan de andere kant geeft een zo omvangrijk mogelijke collectie de verzamelaar de kans om door vergelijking met exemplaren uit zijn eigen collectie tot verantwoorde determinaties te komen. Jammer dat wij bij tropische schelpen zo weinig weten te vertellen van de leefwijze van de dieren. Helaas maken ook de handboeken ons daaromtrent niet veel wijzer.

SPECIALISATIE

Is het echter nodig om een enorme uitgebreide collectie aan te leggen? Neen, waarom zou de particuliere verzamelaar zich niet beperken tot één of enkele families en daarin dieper doordringen. Zijn verzamelgebied is dan nog overzichtelijk. Specialisatie heeft ook weer nadelen omdat men vroeg of laat stuit op die laatste nog ontbrekende soorten, die echter door hun zeldzaamheid nauwelijks meer bereikbaar zijn of hoogstens tegen enorme bedragen.

De beginnende verzamelaar van tropische schelpen moet zich breed oriënteren. In de aanvang moet hij trachten uit zoveel mogelijk families en genera vertegenwoordigers in zijn collectie op te nemen, om zodoende een goede indruk te krijgen van de typische kenmerken.

Malacologie en conchyliologie kunnen dus op vele manieren beoefend worden. De ene manier zal wat wetenschappelijker zijn dan de andere, maar ik geloof dat het reeds zeer lofwaardig is wanneer de verzamelaar zich zelf een omschreven doel voor ogen heeft gesteld, dat hij tracht te bereiken. Vele verzamelaars hebben door hun specialisatie een enorme hoogte bereikt en hun publicaties betekenden een aanwinst voor de wetenschap.

Hoe u ook verzamelt is eigenlijk onbelangrijk wanneer we onze hobby — en dat is de malacologie toch voor vele van onze lezers — zien in het licht van de schoonheid die wij er aan beleefden in zoveel prettige uren.

Het hierna volgende artikel: Malacologie bij de antiquair, moge ook een voorbeeld zijn van één van de vele manieren waarop een mens met schelpen gelukkig kan zijn.

B. E.